

HUKUKTA YAPAY ZEKÂ

ARTIFICIAL INTELLIGENCE in LAW

Dr. Muhammed Burak GÖRENTAŞ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Başkale MYO, burakgorentas@yyu.edu.tr

Van / Türkiye

ORCID: 0000-0001-8898-9631

ÖZET

Yapay zekâ, akıllı davranışlar sergileyebilen makineler oluşturma ve çalıştırma ile ilgili bilgisayar biliminin bir alanıdır. Yapay zekâ tıp finans üretim taşımacılık ve eğlence gibi birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Yapay zekâ artık hukuk alanında, hukuk metinlerini ve kararlarını analiz etmek, hukukun trendlerini belirlemek, yeni hukuki kavramlar geliştirmek, hukuki konularda araştırma yapmak, hukuki belgeler hazırlamak, hukuki tavsiyeler vermek, hukuki belgeleri otomatik olarak işlemek, hukuki anlaşmazlıkları çözmek, hukuki davaları yönetmek, hukuk öğrencilerine hukuki kavramları öğretmek, hukuki vakaları analiz etmek ve hukuki becerilerini geliştirmek için kullanılmaktadır. Aynı zamanda yapay zekâ, avukatların daha verimli, etkili ve başarılı olmalarını sağlayacak uygulamalar geliştirilmesinde yardımcı olmaktadır. Büyük miktarda hukuki bilgiyi hızlı bir şekilde tarama ve ilgili bilgileri bulma böylece avukatların yeni davalar hakkında hızlı bir şekilde bilgi edinme ve davalarını hazırlamalarına yardımcı olma noktasında yapay zekâ kullanılmaktadır. Bunun yanında yapay zekâ avukatlara hukuki konularda araştırma yapmak, hukuki belgeler hazırlamak ve hukuki tavsiyeler vermek için yardımcı olmaktadır. Bu, avukatların daha fazla müvekkile hizmet vermelerine ve daha fazla gelir elde etmelerine olanak sağlamaktadır. Yapay zekânın hukuk alanındaki kullanımı henüz emekleme aşamasındadır. Ancak, yapay zekânın hukuk alanındaki kullanımının önümüzdeki yıllarda artması beklenmektedir. Yapay zekâ, hukuk sisteminin geleceğini şekillendirme potansiyeline sahiptir. Ancak, yapay zekânın potansiyel riskleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle yapay zekâ, hukukta önyargıları güçlendirme ve hukukun etik ilkelerine aykırı olarak kullanılabilme risklerini taşımaktadır. Yapay zekânın sorumlu bir şekilde geliştirilmesi ve kullanılması önemlidir. Yapay zekânın hukuk alanındaki kullanımı, etik açıdan dikkatli bir şekilde ele alınmalıdır. Yapay zekâ sistemlerinin geliştirilmesi ve kullanılması, etik ilkelerle uyumlu olmalıdır. Bu konuda ulusal ve uluslararası kuruluşlar yapay zekâ kullanımında etik şartların neler olması gerektiği noktasında çalışmalar yapmaktadırlar. Ülkemizde de en kısa sürede yapay zekânın tüm alanlarda ama özellikle hukuk alanında kullanımına dair mevzuat çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Hukuku, Hukuk, Yapay Zekâ

ABSTRACT

Artificial intelligence is a field of computer science that involves creating and operating machines capable of intelligent behavior. Artificial intelligence is utilized in various fields such as medicine, finance, manufacturing, transportation, and entertainment. In the legal domain, artificial intelligence is now employed to analyze legal texts and decisions, determine legal trends, develop new legal concepts, conduct legal research, prepare legal documents, provide legal advice, process legal documents automatically, resolve legal disputes, manage legal cases, teach legal concepts to law students, analyze legal cases, and enhance legal skills. Additionally, artificial intelligence contributes to the development of applications that enable lawyers to be more efficient, effective, and successful. Artificial intelligence assists lawyers in conducting legal research, preparing legal documents, and offering legal advice. This enables lawyers to serve more clients and generate more revenue. While the use of artificial intelligence in the legal field is still in its infancy, its prevalence is expected to increase in the coming years, shaping the future of the legal system. However, it is crucial to consider the potential risks associated with the use of artificial intelligence. In particular, there are risks of reinforcing biases and potential misuse of artificial intelligence in violation of ethical principles within the legal system. The responsible development and use of artificial intelligence are essential. The use of artificial intelligence in the legal field should be approached with ethical considerations. The development and use of artificial intelligence systems should align with ethical principles. National and international organizations are working on defining ethical requirements for the use of artificial intelligence. In our country, legislative efforts for the use of artificial intelligence in all areas, especially in the legal field, should be undertaken as soon as possible.

Keywords: Artificial Intelligence, Information Technology Law, Law

1. YAPAY ZEKÂ NEDİR?

1.1. Yapay Zekâ: İnsanın Geleceği İçin Devrim Niteliğinde Bir Teknoloji

Yapay zekâ, son yıllarda büyük ilgi ve heyecan uyandıran bir konudur. Gelişen teknolojiler ve yükselen hesaplama gücü sayesinde yapay zekâ, birçok alanda çığır açıcı yenilikler ve fırsatlar sunmaktadır. Yapay zekâ, bilgisayar sistemlerinin insan benzeri düşünme ve problem çözme yeteneklerini simüle etmek için tasarlanmış bir teknolojidir.

Tarihsel olarak, yapay zekâyı farklı yaklaşımlar farklı yöntemlerle tanımlamıştır. İnsan merkezli yaklaşım yapay zekâyı kısmen gözlem ve insan davranışı hakkında hipotezler içeren deneysel bir bilim olarak tanımlarken, rasyonalist yaklaşım ise matematik ve mühendislik kombinasyonunu içeren tanımlar yapmıştır.

Tam ve gerçek anlamıyla zihni olan makineler (Haugeland, 1985), karar verme, problem çözme, öğrenme gibi faaliyetlerin otomatikleştirilmesi (Bellman, 1978) gibi tanımlar insan gibi düşünme, insanlar tarafından gerçekleştirildiğinde zekâ gerektiren işlevleri yerine getiren makineler yaratma sanatı (Kurzweil, 1990), insanların daha iyi olduğu şeyleri bilgisayarların nasıl yapabileceği üzerine yapılan araştırma (Rich & Knight, 1991) tanımları ise insan gibi hareket etme kategorilerinde olan tanımlardır. Tıpkı bunun gibi bilgisayarlı modeller aracılığıyla zihinsel yetilerin incelenmesi (Charniak & McDermott, 1985), algılamayı, akıl yürütmeyi ve hareket etmeyi mümkün kılan hesaplamaların incelenmesi (Winston, 1992) tanımları rasyonel düşünme, hesaplama zekâsı, akıllı ajanların tasarımının incelenmesi (Poole vd., 1998) araçlarda akıllı davranışla ilgilenmesi (Nilsson, 1998) gibi tanımlar ise rasyonel hareket etme kategorilerinde olan tanımlardır.

Yapay zekâ, karmaşık verileri analiz etmek, öğrenmek, sonuç çıkarmak, tahminlerde bulunmak ve kararlar vermek gibi bir dizi görevi yerine getirebilir. Bu süreçte, algoritmalar ve öğrenme modelleri kullanılır.

1.2. Yapay Zekânın Çalışma Prensibi

Yapay zekânın temel çalışma prensibi, verileri işlemek, desenleri tanımak ve sonuçları çıkarmaktır. İki ana yaklaşımı vardır: makine öğrenmesi ve derin öğrenme.

Makine öğrenmesi, bilgisayar sistemlerinin belirli bir görevi yerine getirmek için deneyimlerden öğrenmesine dayanır. Bu süreçte, bir algoritma, verilerin içindeki desenleri tanıyarak sonuçları tahmin etmeye çalışır. Örneğin, görüntü tanıma için kullanılan bir makine öğrenmesi modeli, binlerce görüntü üzerinde eğitilerek nesnelere tanımak için desenleri öğrenebilir (Surden, 2014).

Derin öğrenme, yapay sinir ağları adı verilen çok katmanlı yapıları kullanarak karmaşık ve soyut düşünme yeteneklerini simüle etmeye çalışır. Bu yapılar, sinir hücrelerine benzer işlev gören yapay nöronlardan oluşur ve verilerin daha yüksek düzeyde temsilini öğrenir. Derin öğrenme modelleri, doğal dil işleme, görüntü analizi, oyun stratejileri gibi karmaşık görevlerde etkileyici sonuçlar elde edebilir (LeCun vd., 2015).

1.3. Yapay Zekânın Etki Alanları

Yapay zekâ, birçok sektörde büyük bir etki potansiyeline sahiptir. Örneğin:

- Sağlık: Yapay zekâ, hastalıkların erken teşhisini yapmak, tedavi planlarını optimize etmek ve tıbbi görüntülerin analizini yapmak gibi alanlarda kullanılabilir. Bu, daha hızlı teşhis, daha etkili tedavi ve daha iyi hasta bakımı anlamına gelir.
- Ulaşım: Yapay zekâ, otonom araç teknolojilerinin gelişmesinde önemli bir rol oynar. Otonom araçlar, trafik akışını optimize etmek, güvenliği artırmak ve enerji verimliliğini iyileştirmek için yapay zekâ algoritmalarını kullanabilir.
- Finans: Yapay zekâ, finansal analiz, risk yönetimi ve alım-satım kararları gibi alanlarda finansal kurumların verimliliğini artırabilir. Ayrıca, sahtecilik tespiti ve dolandırıcılık önleme gibi güvenlik önlemlerinde de etkili olabilir.
- Eğitim: Yapay zekâ, öğrenci performansını değerlendirmek, özelleştirilmiş eğitim programları oluşturmak ve öğrencilere bireysel rehberlik sağlamak gibi alanlarda eğitimi dönüştürebilir.
- Sanayi: Yapay zekâ, otomasyon süreçlerinin iyileştirilmesinde ve üretim verimliliğinin artırılmasında önemli bir rol oynar. Endüstriyel robotlar ve akıllı fabrikalar, yapay zekâ teknolojilerini kullanarak daha verimli ve esnek üretim sistemleri oluşturabilir.

2. HUKUK ALANINDA YAPAY ZEKÂ ÇALIŞMALARI NELERDİR?

Hukuk alanında yapay zekâ ile ilgili yapılmış akademik çalışmalar giderek artan bir şekilde önem kazanmaktadır. Yapay zekâ ve hukuk arasındaki ilişkiyi inceleyen akademik çalışmalar genel olarak yapay zekâyı bir hukuk objesi olarak gören çalışmalardır.

Calo (2014), yapmış olduğu çalışmada, robotik ve yapay zekâ teknolojilerinin hukuki düzenlemelere ihtiyaç duyduğu vurgulamakta ve yapay zekânın etik ve sorumluluk konularıyla ilgili zorluklarını ele alarak, hukuki bir çerçeve önermektedir.

Zhang & Lu (2021), yapmış oldukları çalışmada yapay zekâ ile ilgili son yıllarda yayınlanan popüler makaleleri seçerek incelenmiş ve yapay zekânın arka planını, sürücülerini, teknolojilerini ve uygulamalarını kullanma kapsamına ve ayrıca yapay zekânın geliştirilmesine ilişkin mantıksal görüşlere genel bir bakış sunmuşlardır.

Güneş Peschke & Peschke, (2022), ise yapay zekâyı kişisel verilerin güvenliği ve Avrupa mevzuatı kapsamında değerlendirmiştir.

Ferguson (2012), çalışmasında yapay zekâ tabanlı tahmin modellerinin polis gücü tarafından kullanılmasıyla ilgili etik ve hukuki sorunları ele almakta ve polis tarafından kullanılan yapay zekâ algoritmalarının adillik, önyargı ve kişisel gizlilik gibi temel haklara nasıl etki ettiğini tartışmaktadır.

Kurdoğlu & Ata (2021), yapmış oldukları çalışmada, buyk veri analitiği ve yapay zekânın ekonomi ve hukuk alanlarındaki etkilerini incelemiş, veri koruması, rekabet hukuku ve tüketicisi koruması gibi konular üzerinde durarak, yapay zekânın hukuki düzenlemelere nasıl uyum sağlayabileceğini ele almıştır.

Zeytin & Gençay, (2019), çalışmalarında, yapay zekâ ile hukuk etkileşimi iki düzlemde incelenmişlerdir. Birinci adımda yapay zekâlı sistemlerin bir hukuk öznesi olup olamayacağı, olurlarsa bunun sonuçları ve etkilerini daha sonrasında da hukukun bir disiplin olarak yapay zekâ sistemleri tarafından nasıl desteklenebileceğini tartışmış ve yasal mal rejimi konusunda bir uygulama ile böyle bir sistemin nasıl tasarlanabileceği örneklendirmişlerdir.

Kara Kılıçarslan (2019), yapay zekânın kişiliği ile ilgili sorunlara hukuki açıdan değinmiş ve giderek daha özerk ve zeki hale gelen yapay zekâlara hukuki kişiliğin verilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Yapay zekânın hukukla ilişkisine Adalet Bakanlığı da kayıtsız kalmamış ve yılda iki defa yayınladığı Adalet Dergisinin 2021 yılının ilk sayısının dosya konusunu “Yapay Zekâ ve Hukuk” olarak belirlemiştir. Bu sayıda yapay zekânın hukuki ve cezai sorumluluğu üzerine tartışmalar bulunmaktadır. Bu makalelerden en dikkat çekici olanı bir tetkik hâkimi olan Oğuz Gökhan Yılmaz (Yılmaz, 2021) tarafından yazılan “Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı – Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek Mi?” başlıklı makalesidir. Yapay zekânın bir hukuk süjesi olarak görüldüğü ender makalelerden biri bu bahsedilen makaledir.

Akkurt (2019), çalışmasında yapay zekânın otomatik davranışlarından kaynaklanan zararlarla ilgili sorumluluğa yönelik olumlu yasal düzenlemelerin yanı sıra, söz konusu güncel gelişmeleri ve nerileri medeni hukuk perspektifinden incelenmiş, yapay zekânın hukuki konumu hakkındaki güncel fikir ve önerilerin ne yönde olursa olsun pozitif hukuk anlamında hâlen eşya statüsünde olduğunu bu nedenle, sebep olduğu zararlar bakımından şahs sorumluluğunun bulunduğunun düşünülmesi mümkün olmadığını meselenin bu tür zararlardan sorumluluğun hangi kişi ya da kişilere ait olacağı, bunların arasında ne şekilde paylaşılacağı ve hangi sorumluluk hükümlerine göre tespit edileceği noktasında kendisini gösterdiğini ve bu yönde henüz yasal bir düzenleme olmadığından konunun, kıyas yoluyla ozmlenmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Abudureyimu & Ogurlu (2021), çalışmalarında yapay zekâ uygulamalarını kullanmanın kişisel verilerin korumasına dair doğurabileceği sorunların neler olabileceği ve bunlara karşı zm önerilerini tartışmışlardır. Kişisel verilerin sadece veri toplama aşamasında değil verilerden tahminlerde bulunma aşamasında da korunması gerektiği sonucuna varmışlardır.

İçer & Buluz (2019), çalışmalarında çok yakın zamanda yapay zekâya sahip hâkim, savcı ve avukatların ortaya çıkacağı savı üzerine bunun ceza yargılamalarındaki etkisini tartışmışlardır. Ceza yargılamalarında tüm faaliyetleri yapacak yapay zekâ sistemlerinin olamayacağı sonucuna varmışlardır.

Dülger (2021), teknolojik ilerlemelerin etkisiyle, yapay zekâya sahip hukuk unsurlarının (yargıç/avukat) insanların yerine geçebileceği konusunu incelendiği çalışmasında yapay zekânın hâkim ve avukatların yerine geçemeyeceği ancak çok yararlı bir araç olarak kullanılabileceği sonucuna varmıştır.

Bu alışmalar, yapay zekâ ve hukuk arasındaki ilişkiyi ve etkileşimi inceleyen önemli akademik çalışmalardan sadece birkaçıdır. Yapay zekâ ve hukuk alanında daha fazla akademik çalışma bulunmaktadır ve bu konuda yapılan araştırmalar sürekli olarak güncellenmektedir.

Akademik çalışmaların yanında hukuk aktörlerine yardımcı olan yapay zekâ sistemleri de yapılmış ve ticari amaçla kullanıcıların emrine sunulmuştur. Bunlara rnek vermek gerekirse;

Kira Systems, yapay zekâ tabanlı belge analitiği ve metin madenciliği zmleri sunan bir yazılım şirketidir. şirketin amaı, hukuk firmaları ve şirketler için zaman alıcı ve zorlu hukuki belge analizi süreçlerini otomatize etmek ve verimliliği artırmaktır. Kira Systems'in yapay zekâ teknolojileri, hukuki metinleri tarayarak belirli bilgileri çıkarmak, belgeler arasında ilişkileri bulmak ve belge hazırlama süreçlerini kolaylaştırmak gibi işlemleri geekleştirebilir.

Bu şekilde, hukuk profesyonelleri daha hızlı ve doğru bilgiye erişebilir, riskleri azaltabilir ve daha etkili kararlar verebilir. Kira Systems, özellikle anlaşma değerlendirme, dava hazırlığı, sözleşme yönetimi ve uyumluluk alanlarında kullanılan bir platform olarak öne çıkmaktadır.

LEVERTON, bir yapay zekâ tabanlı belge analitiği ve veri yönetimi platformudur. LEVERTON, gayrimenkul sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin ve gayrimenkul portföylerini yöneten kurumların belge ve veri analizini otomatize etmeyi hedefler. LEVERTON platformu, belge tarayıcıları ve yapay zekâ algoritmaları kullanarak gayrimenkul belgelerini (kira sözleşmeleri, tapu kayıtları, kiracı bilgileri vb.) dijital ortama aktarır ve metin madenciliği teknikleriyle bu belgelerden veri çıkarır. Bu veriler daha sonra işlenir, sınıflandırılır ve analiz edilir. LEVERTON, belgelerdeki önemli bilgileri otomatik olarak tanımlayabilir, kiracı bilgilerini, kiralama süresini, kira koşullarını, tarihleri ve diğer ilgili verileri tespit edebilir. Bu sayede, gayrimenkul yöneticileri ve şirketler, büyük veri analizi ve raporlama için daha verimli bir şekilde kullanabilecekleri güvenilir ve yapılandırılmış veriye erişebilirler. LEVERTON'ın amacı, gayrimenkul işlemlerini ve portföy yönetimini daha hızlı, doğru ve verimli hale getirerek, veriye dayalı karar alma süreçlerini desteklemektir.

LawGeex, yapay zekâ tabanlı bir hukuki belge analitiği ve sözleşme değerlendirme platformudur. Şirket, hukuk firmaları ve şirketler için otomatik sözleşme analizi, uyumluluk kontrolü ve hukuki risk değerlendirmesi gibi işlemleri gerçekleştirmek üzere geliştirilen bir yazılım sunmaktadır. LawGeex'in yapay zekâ algoritmaları, hukuki belgelerdeki önemli maddeleri ve terimleri tanımlayabilir, sözleşme hükümlerini değerlendirebilir ve belirli bir standarda uygunluğunu kontrol edebilir. Böylece, hukuk profesyonelleri daha hızlı ve daha verimli bir şekilde sözleşmeleri inceleyebilir, hukuki riskleri belirleyebilir ve uyumluluk süreçlerini kolaylaştırabilir. LawGeex'in amacı, hukuk sektöründe zaman ve kaynak tasarrufu sağlamak, hataları azaltmak ve verimliliği artırmaktır. Yapay zekâ teknolojisi kullanarak, hukuki belge analizi ve değerlendirme süreçlerini otomatikleştirerek hukuk profesyonellerine destek olmayı hedefler.

ROSS Intelligence, yapay zekâ tabanlı bir hukuk araştırma platformudur. Bu platform, hukuk firmaları ve avukatlar için hukuki araştırma süreçlerini iyileştirmek ve bilgiye erişimi kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiştir. ROSS Intelligence, doğal dil işleme ve yapay zekâ teknolojilerini kullanarak, hukuki metinleri analiz edebilir, hukukla ilgili soruları anlayabilir ve doğru ve ilgili cevapları sunabilir. Bu platform, kullanıcıların hukuki kaynakları tarayarak benzer davalardan örnekler bulmasına ve yargı içtihatlarını incelemesine olanak tanır. ROSS Intelligence, hukuk araştırmalarını hızlandırırken, avukatlara daha etkili bir şekilde bilgi sunmayı hedefler. Bu sayede, hukuk profesyonelleri daha verimli bir şekilde müşterilerini temsil edebilir, hukuki stratejiler geliştirebilir ve daha iyi sonuçlar elde edebilir. ROSS Intelligence, hukuk alanında yapay zekâ tabanlı bir asistan olarak çalışır ve hukuk firmalarına daha akıllı ve verimli hizmetler sunmada yardımcı olur.

CARA AI, yapay zekâ tabanlı bir hukuk araştırma ve belge analizi platformudur. CARA AI, hukuk firmaları ve avukatlar için hukuki metinleri analiz etmek, belge veri tabanlarını tarayarak bilgi sağlamak ve hukuki araştırma süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiştir. CARA AI'nın yapay zekâ algoritmaları, hukuki belgeleri tarayarak ilgili bilgileri çıkarabilir, belge içeriğindeki hukuki konuları tanımlayabilir ve benzer davalardan örnekler sunabilir. Bu platform, avukatlara hukuki kaynaklarda arama yapma, içtihatları inceleme, yasal literatürü tarama ve hukuki dokümantasyonu analiz etme konularında yardımcı olur. CARA AI'nın amacı, hukuk profesyonellerine hızlı, doğru ve kapsamlı bilgi sağlamaktır. Bu sayede, avukatlar daha verimli bir şekilde hukuki araştırma yapabilir, stratejik kararlar alabilir ve müşterilere daha etkili hizmet sunabilir. CARA AI, yapay zekâ ve otomatik belge analizi teknolojilerini kullanarak hukuk firmalarının iş süreçlerini optimize etmeyi ve daha verimli bir hukuk araştırması yapmayı hedefler.

Casetext, hukuk araştırma platformudur ve hukuk profesyonellerine hukuki içeriği arama, analiz etme ve paylaşma imkânı sunar. Casetext, hukuk alanında kaynaklar aramak ve içtihatları incelemek için yapay zekâ ve doğal dil işleme teknolojilerini kullanır.

Casetext'in temel özelliği, hukuki kaynakları ararken kullanıcı dostu bir arayüz sağlamasıdır. Kullanıcılar, hukuki terimleri ve konuları aratarak Casetext'te yayınlanmış içtihatları, yargı kararlarını, hukuki makaleleri ve diğer kaynakları bulabilirler. Ayrıca, Casetext, belirli bir hukuk davası veya konusuyla ilgili özetler, analizler ve yorumlar sunarak hukuk profesyonellerine daha fazla içerik sağlar. Casetext aynı zamanda kullanıcıların hukuki belgeleri yüklemelerine ve analiz etmelerine olanak tanır. Bu sayede, belgelerin içeriği taranabilir, ilgili içtihatlar ve diğer benzer kaynaklar otomatik olarak sunulabilir. Ayrıca, Casetext topluluk tabanlı bir platformdur, yani kullanıcılar yorumlar, notlar ve analizler paylaşabilirler. Casetext, hukuk araştırma sürecini kolaylaştırmak, hukuki içeriğe daha hızlı erişim sağlamak ve hukuk profesyonellerinin daha bilinçli kararlar vermelerine yardımcı olmak amacıyla geliştirilmiş bir platformdur.

Intraspexion, yapay zekâ tabanlı bir hukuki risk yönetimi platformudur. Bu platform, şirketlerin iç iletişim sistemlerini tarayarak hukuki risklerin erken tespit edilmesine yardımcı olur. Intraspexion, şirketlerin e-posta ve diğer iletişim verilerini analiz eder ve hukuki risk içeren ifadeleri veya uyarı sinyallerini belirlemek için doğal dil işleme ve makine öğrenimi tekniklerini kullanır. Örneğin, bir çalışanın bir e-postada ifade ettiği bir potansiyel ihlal veya yasal sorun hakkında Intraspexion, bu riski tespit eder ve ilgili kişilere uyarılar gönderir. Intraspexion'in amacı, şirketlerin hukuki risklerini önceden belirleyerek hızlı bir şekilde müdahale etmelerine ve potansiyel sorunları önlemelerine yardımcı olmaktır. Bu platform, şirketlerin yasal uyumluluk süreçlerini güçlendirmek, maliyetli hukuki sorunları en aza indirmek ve hukuki risklerle ilgili daha bilinçli kararlar almak için bir araç olarak kullanılabilir. Intraspexion, şirketlerin hukuki risk yönetimini daha verimli hale getirmek için yapay zekâ ve hukuki analiz teknolojilerini birleştiren bir çözümdür.

Ravel Law, yapay zekâ tabanlı bir hukuk araştırma ve analiz platformudur. Hukuki içerikleri tarayarak kullanıcılara kapsamlı ve kullanıcı dostu bir arayüzde hukuk araştırması yapma imkânı sunar. Ravel Law, hukuk profesyonellerinin hukuki kaynakları aramak, içtihatları incelemek ve hukuki analiz yapmak için gelişmiş araçlar sunar. Platform, yargı kararlarını, kanun metinlerini, dava dosyalarını ve diğer hukuki belgeleri tarayarak ilgili içerikleri bulur ve sunar. Ayrıca, hukuk içtihatlarını görselleştirmek ve analiz etmek için veri görselleştirme araçları kullanır. Ravel Law ayrıca, kullanıcıların hukuki içerikleri takip etmelerine ve analiz etmelerine olanak tanır. Kullanıcılar, belirli bir hukuki konu veya dava ile ilgili güncellemeleri alabilir, benzer davalardan örnekler bulabilir ve hukuki analiz yapabilir. Ravel Law, hukuk araştırma sürecini daha verimli hale getirmek, hukuk profesyonellerinin daha iyi kararlar vermelerine yardımcı olmak ve hukuki içeriklere daha kolay erişim sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Yapay zekâ teknolojilerini kullanarak, hukuk alanında bilgiye erişimi kolaylaştırmayı ve hukuk profesyonellerine daha güçlü bir analitik araç sunmayı hedefler.

Premonition, yapay zekâ tabanlı bir hukuk analitiği platformudur. Şirket, hukuk firmaları ve avukatlar için hukuki performans ve sonuçları tahmin etmek amacıyla büyük veri analizi ve yapay zekâ teknolojilerini kullanır. Premonition, büyük bir hukuki veri tabanıyla çalışır ve içtihatları, yargıç ve avukat performansını, dava sonuçlarını ve diğer hukuki faktörleri analiz eder. Bu analizler sonucunda, hukuk firmaları ve avukatlar, bir davanın potansiyel sonucunu tahmin etme, hukuki stratejiler geliştirme ve daha iyi kararlar alma konusunda desteklenir. Premonition ayrıca, hukuk firmalarının ve avukatların geçmiş performanslarını değerlendirmelerine ve bu bilgileri istatistiksel olarak karşılaştırmalarına olanak tanır. Bu sayede, hukuki süreçlerde daha iyi bir anlayış geliştirilir, hukuki riskler daha iyi yönetilir ve daha etkili bir hukuki temsil sağlanır. Premonition, hukuk alanında büyük veri ve yapay zekâ teknolojilerini kullanarak hukuki performans tahmin etme ve hukuki karar verme süreçlerini geliştirmeyi hedefler. Amacı, hukuk firmalarına ve avukatlara daha iyi sonuçlar elde etmeleri için veriye dayalı ve bilgiye dayalı kararlar vermelerinde yardımcı olmaktır.

DoNotPay, hukuki yardım ve danışmanlık sağlayan bir yapay zekâ tabanlı chatbot veya mobil uygulamadır. İlk olarak 2015 yılında Stanford Üniversitesi öğrencisi olan Joshua Browder tarafından geliştirilmiştir.

DoNotPay, kullanıcılara hukuki sorunlarıyla ilgili rehberlik etmek ve çözümler sunmak için yapay zekâ ve otomatik hukuki işlemler kullanır. Uygulama, trafik cezaları, park cezaları, uçuş iptalleri, sigorta talepleri, kiracı hakları ve diğer hukuki konular gibi çeşitli konularda yardımcı olabilir. Kullanıcılar, DoNotPay uygulamasını kullanarak sorunlarını tanımlayabilir ve çözüm önerileri alabilirler. Uygulama, kullanıcılara adımları takip etmeleri için talimatlar sunar ve gerektiğinde hukuki belgeleri oluşturabilir. Örneğin, trafik cezasıyla ilgili olarak itiraz mektubu hazırlayabilir veya tüketici haklarını savunmak için dilekçe oluşturabilir. DoNotPay, hukuki süreçleri basitleştirmek, kullanıcılara hukuki yardım sağlamak ve hukuki masrafları azaltmak amacıyla geliştirilmiştir.

2016 yılında Avrupa Komisyonu, çevrimiçi satışlarda tüketici haklarını güçlendirmek amacıyla bir dizi önlem ve politika başlatmıştır. Bu önlemlerden biri, Çevrimiçi Uyuşmazlık Çözümü (Online Dispute Resolution - ODR) direktifidir. ODR direktifi, çevrimiçi satın alımlardan kaynaklanan tüketici-şirket uyuşmazlıklarının daha etkili ve hızlı bir şekilde çözülmesini hedefler. Direktif, tüketici ve şirketler arasında çıkan uyuşmazlıkların çevrimiçi olarak çözülmesini kolaylaştıran bir çerçeve oluşturur. Bu çerçeve, çevrimiçi satıcılar ve tüketici arasındaki iletişimi sağlamak, tarafları alternatif çözüm yollarına yönlendirmek ve uyuşmazlık çözümü sürecini kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Ayrıca, 2016 yılında Avrupa Komisyonu, çevrimiçi satışlarda tüketicilerin bilinçli tercihler yapabilmesini sağlamak için diğer önlemler de almıştır. Bu kapsamda, çevrimiçi satışlarda tüketici bilgilendirme, fiyat gösterimi, sözleşme şartları ve tüketici hakları gibi konuları düzenleyen bir dizi yönerge ve düzenleme yayımlanmıştır. Bu politika ve önlemler, tüketicilerin çevrimiçi alışveriş yaparken daha fazla korunmasını ve uyuşmazlık durumunda daha kolay çözüm bulmasını hedefler. Avrupa Komisyonu, bu çabalarla tüketici güvenini artırmayı ve dijital içerik ve hizmetlerin serbest dolaşımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Çin İnternet Mahkemeleri (Internet Courts), 2017 yılında Çin'de kurulan özel mahkemelerdir. Bu mahkemeler, çevrimiçi uyuşmazlıkların çözümüne odaklanmaktadır. İnternet Mahkemeleri, geleneksel fiziksel mahkemelerden farklı olarak, çevrimiçi platformlar aracılığıyla elektronik olarak faaliyet gösterir. Çin'deki üç büyük şehir olan Hangzhou, Pekin ve Guangzhou'da bulunan üç İnternet Mahkemesi bulunmaktadır. Bu mahkemeler, internetle ilgili ticari uyuşmazlıkların yanı sıra çevrimiçi telif hakkı ihlalleri, çevrimiçi mal satışı ve hizmet sözleşmeleri gibi konuları da ele almaktadır. İnternet Mahkemeleri, çevrimiçi platformlar üzerindeki davaları işlemek için çevrimiçi uygulamalar ve elektronik imza sistemleri gibi dijital teknolojileri kullanır. Mahkeme süreçleri, dava dosyalarının çevrimiçi sunumu, elektronik delillerin kabulü ve taraflar arasındaki çevrimiçi görüşmeler gibi yöntemlerle dijitalleştirilir. Çin İnternet Mahkemeleri, çevrimiçi ticaretin ve dijital ekonominin hızla büyüdüğü bir ülkede, çevrimiçi uyuşmazlık çözümünü hızlandırmak, etkili bir şekilde yönetmek ve taraflara daha hızlı ve erişilebilir bir adalet sağlamak amacıyla kurulmuştur. Bu mahkemeler, dijital dünyada ortaya çıkan özel ihtiyaçlara cevap vermek için geleneksel mahkemelerin yanında faaliyet göstermektedir.

3. HUKUK ALANINDA YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Hukuk alanında yapay zekâ kullanımının birçok avantajı bulunmaktadır. Yapay zekâ, büyük miktarda veriyi hızlı bir şekilde analiz edebilme yeteneği sayesinde hukuki işlemleri hızlandırır ve verimliliği artırır. Örneğin, dava dosyalarını tarayarak benzer vakalara ilişkin kararları analiz edebilir ve hukuki belgelerin hazırlanmasında önemli bir yardımcı olabilir.

Yapay zekâ algoritmaları, büyük veri setlerini analiz ederek trendleri ve desenleri ortaya çıkarabilir. Bu, avukatlara, hakimlere ve diğer hukuk profesyonellerine karar verme süreçlerinde önemli bir yol göstericilik sağlar. Yapay zekâ, dava sonuçlarını tahmin etmek veya olası hukuki sonuçları değerlendirmek için istatistiksel modeller kullanabilir.

Yapay zekâ, hukuki literatürü tarayarak hukukla ilgili mevzuatı, mahkeme kararlarını, emsal vakaları ve hukuki makaleleri analiz edebilir. Bu sayede hukuk profesyonelleri, kapsamlı bir şekilde araştırma yapabilir ve hızla gelişen hukuki bilgilere erişebilir.

Yapay zekâ, insan hatalarını minimize etmeye yardımcı olabilir. Özellikle belge analizi, sözleşme hazırlama ve hukuki işlemlerde yapılan hataların tespit edilmesi ve düzeltilmesinde etkili olabilir. Bu da daha güvenilir ve hatasız bir hukuki sürecin sağlanmasına katkıda bulunur.

Yapay zekâ, bireysel kullanıcıların hukuki danışmanlık ihtiyaçlarını karşılamak için özelleştirilmiş çözümler sunabilir. Hukuki soruları yanıtlamak, belge hazırlamak veya hukuki süreçleri yönlendirmek gibi konularda kullanıcılara yardımcı olabilir.

Yapay zekâ, tekrar eden ve zaman alıcı görevleri otomatikleştirerek maliyetleri düşürebilir ve zaman tasarrufu sağlar. Örneğin, manuel olarak yapılması gereken belge tarama ve sınıflandırma işlemleri, yapay zekâ sistemleri tarafından otomatik olarak gerçekleştirilebilir.

Yapay zekâ algoritmaları, insan etkisini en aza indirerek daha objektif kararlar vermeye yardımcı olabilir. İnsanların bilinçli veya bilinçsiz önyargılarının etkisinden uzaklaşarak, tarafsız bir yaklaşım sunabilir. Bu, adaletin sağlanması ve ayrımcılığın azaltılması açısından önemlidir.

Yapay zekâ, karmaşık hukuki konuları hızla analiz edebilir ve yasaların yorumlanması ve uygulanması konusunda hukuk profesyonellerine yardımcı olabilir. Bu, hukukçuların daha hızlı kararlar vermesini ve müvekkillerine daha hızlı hukuki danışmanlık yapmasını sağlar.

Yapay zekâ, hukuki süreçlerdeki potansiyel riskleri belirlemek için analitik ve tahminsel yetenekleri kullanabilir. Örneğin, bir davanın sonucunu önceden tahmin etmek veya hukuki işlemlerdeki potansiyel riskleri tespit etmek için yapay zekâ tabanlı analitik modeller kullanılabilir. Bu, hukuki stratejilerin geliştirilmesi ve risk yönetiminin iyileştirilmesi açısından önemlidir.

Yapay zekâ, hukuk bürolarının danışanlarına daha iyi hizmet sunmasına yardımcı olabilir. Örneğin, yapay zekâ tabanlı chatbotlar, danışanların sorularını yanıtlayabilir, randevu planlaması yapabilir veya belirli hukuki bilgilere erişim sağlayabilir. Bu, müvekkil memnuniyetini artırır ve hukuk firmalarının rekabet avantajı elde etmesine yardımcı olur.

Yapay zekâ, hukuki ihlallerin tespit edilmesi ve önlenmesi konusunda etkili bir araç olabilir. Örneğin, finansal dolandırıcılık veya veri güvenliği ihlalleri gibi durumları tespit etmek için yapay zekâ tabanlı sistemler kullanılabilir. Bu, hukuki düzenlemelere uyumu artırır ve suçun önlenmesine katkıda bulunur.

Bu avantajlar, yapay zekânın hukuk alanında çeşitli yönlerde fayda sağlayabileceğini göstermektedir. Ancak, yapay zekâ kullanımının beraberinde bazı etik, hukuki ve sosyal sorunları da getirebilir.

Yapay zekâ kullanımıyla birlikte, özel hayatın gizliliği, veri koruması, ayrımcılık, sorumluluk ve adalet gibi önemli etik ve hukuki sorunlar ortaya çıkabilir. Bu sorunların dikkatlice incelenmesi ve çözümlenmesi gerekmektedir. Yapay zekânın karar alma süreçlerinde şeffaflık, hesap verilebilirlik ve adil uygulama ilkelerine uygunluğu sağlanmalıdır.

Yapay zekâ kullanımının insan haklarına ve eşitliğe uygunluğunun sağlanması önemlidir. Örneğin, algoritmaların cinsiyet, ırk, din veya diğer kişisel özellikler temelinde ayrımcılık yapmaması gerekmektedir. Eşitlik ilkesi, yapay zekânın tasarımından başlayarak uygulamaya kadar her aşamada gözetilmelidir.

Yapay zekânın karar alma süreçlerinde ortaya çıkabilecek hatalar veya yanlış uygulamalar durumunda hukuki sorumluluk ve denetim mekanizmalarının nasıl uygulanacağı belirlenmelidir. Yapay zekânın hangi durumlarda ve nasıl hesap verileceği, etik kuralların ve mevcut hukuki normların göz önünde bulundurulması gereken konulardır.

Yapay zekânın hukuk alanında kullanımıyla birlikte, insan-makine etkileşimi önem kazanmaktadır. Hukukun temel prensiplerini koruyarak, insanların yapay zekâ sistemlerine güven duyması ve onlarla etkileşim kurabilmesi sağlanmalıdır. Yapay zekânın hukuki süreçlere entegrasyonu, insanların hukuki haklarını etkilemeden gerçekleştirilmelidir.

Hukuk profesyonellerinin ve hukuk sisteminin yapay zekâ teknolojilerine uyum sağlaması için gerekli eğitim ve bilgilendirme süreçleri önemlidir. Hukukçuların yapay zekâ sistemlerini anlamaları, kullanmaları ve etik sorunları ele almaları için yetkinliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu hususlar, yapay zekâ kullanımının hukuk alanında karşılaşılabilecek potansiyel sorunlara dikkat çekmektedir. Yapay zekânın avantajları değerlendirilirken, bu sorunların da göz önünde bulundurulması ve çözümlenmesi önemlidir. Yapay zekâ teknolojilerinin hukuk alanında başarılı bir şekilde kullanılabilmesi için aşağıdaki adımlar atılabilir:

Yapay zekâ kullanımının hukuki çerçevesini belirleyen mevzuatın, teknolojik gelişmelere uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Yapay zekâ tabanlı sistemlerin kullanımıyla ilgili etik ve hukuki kuralların netleştirilmesi, sorumluluk mekanizmalarının düzenlenmesi ve veri güvenliği ile gizliliğe ilişkin düzenlemelerin güncellenmesi önemlidir.

Hukuk alanında yapay zekâ kullanımını denetlemek ve etik standartları sağlamak amacıyla bağımsız kurullar oluşturulabilir. Bu kurullar, yapay zekâ sistemlerinin etik ve hukuki uygunluğunu değerlendirebilir, denetim yapabilir ve gerektiğinde düzeltici önlemler alabilir.

Yapay zekâ algoritmalarının ve karar mekanizmalarının şeffaf olması, insanların yapay zekânın kararlarını anlamalarını ve denetlemelerini sağlar. Karar verme süreçlerinin nasıl işlediği, hangi verilerin kullanıldığı ve hangi kriterlere dayandığı hakkında açıklık sağlanmalıdır. Bu sayede, hukuki süreçlerde hesap verilebilirlik sağlanabilir.

Yapay zekâ sistemlerinin tasarımında insan merkezli bir yaklaşım benimsenmelidir. Sistemler, kullanıcıların ihtiyaçlarını ve değerlerini dikkate almalı, kullanıcıların yapay zekâ sistemleriyle etkileşimlerini kolaylaştırmalı ve anlaşılır bir şekilde sunulmalıdır.

Yapay zekâ sistemlerinin etkilerini ve performansını sürekli izlemek ve değerlendirmek önemlidir. Olası hataları ve ayrımcılık potansiyelini tespit etmek için düzenli olarak denetimler yapılmalı ve sistemlerin geliştirilmesi için geri bildirimler dikkate alınmalıdır.

Bu adımlar, yapay zekânın hukuk alanında etkili ve güvenilir bir şekilde kullanılabilmesi için alınabilecek önlemleri temsil etmektedir. Hukuki sorunların önceden tespit edilmesi, etik standartların gözetilmesi ve insan odaklı tasarımın benimsenmesi, yapay zekâ kullanımının hukuk alanında başarılı olmasını sağlayacaktır. Bununla birlikte, yapay zekânın hukuk sistemindeki rolünü daha iyi anlamak ve bu teknolojinin etik, hukuki ve sosyal etkilerini yönetmek için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Ayrıca, yapay zekâ teknolojisinin hukuk alanında kullanımıyla ilgili olarak eğitim ve farkındalık çalışmaları düzenlenmelidir. Hukukçular, hukuk fakülteleri ve diğer ilgili kurumlar, yapay zekâ ve hukuk arasındaki etkileşimi daha iyi anlamak ve yönetmek için iş birliği yapmalıdır.

Gelişen teknolojiler karşısında endişeleri en aza indirmek için yapılan birçok girişim bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), yapay zekâ etiği ve insan hakları, toplumsal etkileri, adalet ve şeffaflık gibi konuları ele alan çalışmalar yapmaktadır. UNESCO'nun Yapay Zekâ Etik İnisyatifi, uluslararası düzeyde etik ilkelerin belirlenmesine ve yaygınlaştırılmasına katkıda bulunur.

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), yapay zekâ ve etik kurallarıyla ilgili politika önerileri geliştiren bir kuruluştur. Yapay zekânın ekonomik, sosyal ve hukuki boyutlarını analiz eder, veri gizliliği, hesap verebilirlik ve algoritma şeffaflığı gibi konuları ele alır.

AI4People, yapay zekânın etik ve toplumsal etkileriyle ilgili olarak etkileşimli bir platform sunan bir inisiyatiftir. Akademik, endüstriyel ve sivil toplum kuruluşlarından paydaşları bir araya getirerek yapay zekânın insanlık için en iyi şekilde nasıl kullanılabileceği üzerine çalışmalar yapar.

Dünya Ekonomik Forumu, yapay zekâ etiği ve toplumsal etkileriyle ilgili konuları ele alan çalışmalar yürütür. Forum, yapay zekânın insanlığın yararına kullanılması için politika önerileri geliştirir ve etik rehberlik sağlar.

Partnership on AI, şirketler, akademik kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının bir araya geldiği bir ortaklıktır. Bu ortaklık, yapay zekânın etik ilkeleri, hesap verebilirlik ve şeffaflık gibi konuları ele alır ve politika önerilerinde bulunur.

OpenAI, yapay zekâ alanında çalışmalar yürüten ve etik ilkelerine odaklanan bir araştırma kuruluşudur. Amaçları arasında güvenli ve yaygın erişilebilir yapay zekânın geliştirilmesi ve toplumun yararına kullanılması yer alır.

Future of Life Institute, insanlığın geleceği ve yapay zekânın etik ve güvenli gelişimi konularında araştırmalar yapan bir kuruluştur. Yapay zekânın potansiyel risklerini ve faydalarını değerlendiren projeler ve etik kurallar üzerine çalışmalar yürütür.

AI Now Institute, yapay zekâ etiği, toplumsal etki ve politika alanlarında araştırma ve tavsiyeler sunan bir araştırma enstitüsüdür. Ayrıca, yapay zekânın adalet, eşitlik ve hesap verebilirlik açısından etkilerini inceleyerek politika önerilerinde bulunur.

Institute for Ethics and Emerging Technologies (IEET), etik, teknoloji ve yapay zekâ arasındaki ilişkileri araştıran bir kuruluştur. yapay zekânın toplumsal, etik ve felsefi boyutlarını ele alır ve bu alanda bilgi paylaşımını teşvik eder.

IEEE Global Initiative, otonom ve yapay zekâ sistemlerinin etik ilkeleri üzerine çalışan bir inisiyatiftir. Yapay zekâ sistemlerinin tasarımı, işleyişi ve kullanımıyla ilgili etik rehberlik ve standartlar oluşturmayı amaçlar.

Civil Law Rules On Robotics, yapay zekâ ve robot teknolojilerinin hukuki düzenlemelerini ele alan bir konsepttir. Avrupa Parlamentosu'nun 16 Şubat 2017 tarihinde kabul ettiği bir raporla gündeme getirilmiştir. Bu rapor, yapay zekâ ve robotların hukuki sorumluluk, sigorta, veri gizliliği, insan hakları gibi konuları kapsayan hukuki düzenlemelerin oluşturulmasını önermiştir. Civil Law Rules On Robotics, yapay zekâ ve robot teknolojilerinin gelişimiyle birlikte ortaya çıkan hukuki boşlukları doldurmayı amaçlar. Yapay zekâ ve robotlar, giderek daha karmaşık ve otonom hale gelirken, bu teknolojilerin neden olduğu potansiyel riskler ve sorumluluklar da artmaktadır. Bu nedenle, hukuki çerçevenin bu yeni teknolojilere uygun şekilde güncellenmesi önemlidir. Civil Law Rules On Robotics, yapay zekâ ve robotların hukuki statüsü, işveren sorumluluğu, üretici sorumluluğu, tazminat mekanizmaları, veri koruması gibi konuları ele alır. Bu düzenlemeler, bu teknolojilerin kullanımıyla ortaya çıkabilecek zararları telafi etmek, sorumlulukları belirlemek ve etik ilkelere uygun bir şekilde kullanımını teşvik etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu kavram, yapay zekâ ve robot teknolojilerinin hukuki düzenlemeleriyle ilgilenen hukukçular, politika yapıcılar ve diğer ilgili paydaşlar arasında tartışmaları teşvik etmekte ve uluslararası düzeyde hukuki standartların oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

Avrupa İş Birliği Bildirgesi'nin 10 Nisan 2018 tarihli versiyonu, yapay zekâ teknolojisinin ekonomik, sosyal ve etik etkileri konusunda açık bir farkındalık yaratılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bildirme, Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan bir belgedir ve yapay zekânın gelişimi ve kullanımıyla ilgili politika çerçevesini belirlemektedir. Bildirme, yapay zekâ teknolojisinin potansiyelini tanıyan ve değerlendiren bir yaklaşım benimsemektedir. Ancak aynı zamanda, yapay zekânın getirdiği ekonomik, sosyal ve etik sorunların da ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu sorunlar arasında, iş kaybı, veri gizliliği, algoritmik önyargı, insan hakları, hesap verebilirlik ve güvenlik gibi konular bulunmaktadır. Bildirme, yapay zekânın toplum üzerindeki etkilerini değerlendirmek ve sürdürülebilir bir yaklaşımı teşvik etmek için bir dizi politika önerisi sunmaktadır. Bunlar arasında, yapay zekâ teknolojisinin şeffaflığının artırılması, etik ilkelerin geliştirilmesi, insan haklarına ve veri korumasına uygunluğun sağlanması, eğitim ve beceri geliştirme programlarının desteklenmesi gibi konular yer almaktadır. Avrupa İş Birliği Bildirgesi, yapay zekâ teknolojisinin yararlarını ve risklerini dengeli bir şekilde ele almayı hedefleyen bir yaklaşımı benimser. Ekonomik faydaları gözetirken, sosyal ve etik kaygıları da dikkate alarak yapay zekânın toplum için en iyi şekilde kullanılmasını teşvik eder.

Avrupa Konseyi Avrupa Adalet Verimliliği Komisyonu (CEPEJ), 3-4 Aralık 2018 tarihlerinde "Avrupa Adalet Sistemlerinde ve Çevrelerinde Yapay Zekâ Kullanımına İlişkin Etik Şartname" adlı bir rapor yayınlamıştır. Bu şartname, yapay zekâ teknolojisinin adalet sistemlerinde kullanımıyla ilgili etik ilkeleri ve rehberlik sağlamayı amaçlamaktadır. Rapor, adalet sistemlerinde yapay zekâ kullanımının artan önemini vurgulamakta ve bu teknolojinin adalet sistemi üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Etik Şartname, yapay zekânın adil yargılanma ilkesi, hukuki sorumluluk, veri koruması, hesap verebilirlik, şeffaflık, tarafsızlık ve insan hakları gibi konularla uyumlu bir şekilde kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Avrupa Adalet Sistemlerinde ve Çevrelerinde Yapay Zekâ Kullanımına İlişkin Etik Şartname, yapay zekânın adalet sistemi üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamakla birlikte, potansiyel risklerine ve tehlikelerine de dikkat çekmektedir. Rapor, yapay zekânın adalet sistemlerinde kullanımının demokratik değerlere, hukukun üstünlüğüne ve insan haklarına uygun bir şekilde olması gerektiğini belirtmektedir. Etik Şartname, adli işlemlerde, yapay zekânın kullanımının etik sınırlarını çizmek, veri gizliliği ve güvenliği konularında önlemler almak, insan hatalarını azaltmak ve adaletin erişilebilirliğini artırmak için öneriler sunmaktadır. Ayrıca, yapay zekânın kullanımına ilişkin denetim mekanizmaları, eğitim ve farkındalık programları gibi konuları ele alarak adalet sistemi çalışanlarının, yapay zekâ teknolojisine uygun şekilde yetişmelerini teşvik etmektedir. Bu etik şartname, Avrupa Adalet Sistemlerinde yapay zekâ kullanımıyla ilgili bir referans kaynağı olarak hizmet etmektedir ve adalet sistemlerinin yapay zekâ teknolojisiyle uyumlu ve etik bir şekilde ilerlemesini sağlamak amacıyla taşımaktadır.

Bu uluslararası kuruluşlar, yapay zekânın geliştirilmesi ve kullanımıyla ilgili etik sorunları ele alan ve politika önerileri sunan önemli çalışmalar yapmaktadır. Yapay zekânın toplumun yararına kullanılması ve etik ilkelerin gözetilmesi için uluslararası iş birliği ve standartlar oluşturulması önemli bir adımdır.

Ulusal düzeylerde de yapay zekâ etiği üzerine çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan en dikkat çeken Japonya olmuştur. Japonya, yapay zekâ ve robotlar konusunda yoğun çalışmalar yürüten ve önemli bir oyuncu olan bir ülkedir. Japonya, yapay zekâ ve robot teknolojilerini endüstriyel kullanım, sağlık hizmetleri, yaşlanan nüfusla ilgili sorunlar ve diğer birçok alanda çözümler sunmak için aktif olarak araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütmektedir.

2015 yılında Japonya, yapay zekâ ve robot teknolojilerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için Ulusal Robot Stratejisi'ni açıklamıştır. Bu strateji, Japonya'nın robot teknolojilerindeki liderliğini sürdürme ve dünya çapında rekabetçi bir güç haline gelme hedefini taşımaktadır. Strateji, robot teknolojilerinin yenilikçiliğini teşvik etmeyi, endüstride kullanımını artırmayı, toplumda kabulünü sağlamayı ve insanlarla robotlar arasındaki etkileşimi geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Japonya'nın yapay zekâ ve robot teknolojileri konusundaki çalışmaları, robotlarla insana benzer davranışları ve yapay zekâ yeteneklerini geliştirmeyi içerir. Bu teknolojiler, endüstriyel otomasyon, hizmet sektörü, sağlık hizmetleri, ulaşım ve diğer birçok alanda kullanılmaktadır. Japonya, robotlar ve yapay zekâ ile ilgili standartlar, güvenlik protokolleri ve etik ilkeler geliştirmeye yönelik çabalar da göstermektedir.

Japonya'nın Ulusal Robot Stratejisi, ülkenin yapay zekâ ve robot teknolojilerindeki liderliğini sürdürmek, ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve toplumsal sorunlara çözümler sunmak için stratejik bir yaklaşım sunmaktadır.

Ülkemizde de Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm ofisi tarafından yayımlanan 2021-2025 yılı Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi Planında Türkiye'nin, insan merkezli yapay zekâ ilkelerini benimsediğine vurgu yaparak AB, G20, OECD, UNESCO gibi kuruluşların bir paydaşı olarak yer aldığı ifade edilmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin güvenilir ve sorumlu yapay zekâ ilkelerini benimsediği belirtilmektedir.

4. YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ AVUKATLAR ÜZERİNDE ETKİLERİ

Yapay zekâ teknolojileri, büyük miktarda hukuki veriyi analiz etme ve araştırma yapma konusunda avukatlara yardımcı olabilir. Yapay zekâ tabanlı yazılımlar, hukuk veri tabanlarını tarayarak önceki davaları, yargı kararlarını, yasal metinleri ve diğer kaynakları inceleyebilir. Bu şekilde, avukatlar için zaman tasarrufu sağlanır ve hukuki araştırmalar daha etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir.

Yapay zekâ, hukuki belge hazırlama sürecinde de kullanılabilir. Örneğin, sözleşme oluşturma, dilekçe yazma veya hukuki görüş hazırlama gibi görevlerde avukatlara yardımcı olabilir. Yapay zekâ tabanlı yazılımlar, standart metinleri otomatik olarak oluşturabilir ve hukuki belgelerin doğruluğunu artırabilir. Bu da avukatların daha verimli çalışmasına olanak sağlar.

Yapay zekâ algoritmaları, geçmiş davaların analizi ve istatistiksel modeller kullanarak olası sonuçları tahmin etme konusunda kullanılabilir. Bu, avukatların müvekkillerine daha iyi stratejik danışmanlık sağlamasını ve davanın sonucunu öngörmesini kolaylaştırır. Ayrıca, hukuki risklerin değerlendirilmesi ve karar alma süreçlerinin desteklenmesi açısından da faydalı olabilir.

Yapay zekâ tabanlı yazılımlar, avukatların günlük iş akışını daha verimli hale getirebilir. Örneğin, takvim ve randevu yönetimi, dokümantasyon düzenlemesi, zaman yönetimi gibi görevlerde avukatlara yardımcı olabilir. Böylece, avukatlar daha fazla odaklanma ve daha kompleks hukuki görevlere zaman ayırma imkânı bulabilirler.

Yapay zekâ teknolojileri, hukuki ihlallerin tespit edilmesi ve önlenmesi konusunda da kullanılabilir. Örneğin, finansal dolandırıcılık veya veri ihlalleri gibi durumları tespit etmek için yapay zekâ tabanlı sistemler kullanılabilir. Bu, avukatların müvekkillerini koruma konusunda daha etkin olmalarını sağlar.

Ancak, yapay zekâ kullanımının avukatlar üzerinde bazı endişeler de yaratabileceğini getirilmelidir. Yapay zekâ teknolojilerinin avukatlık mesleğinde kullanılması, bazı görevleri otomatikleştirebilir ve bu da bazı avukatların işlerini etkileyebilir. Özellikle rutin ve tekrarlayan görevlerin otomatikleştirilmesi, bazı avukatların işlerini kaybetmelerine veya iş yüklerinin azalmasına neden olabilir. Bu durum, avukatların mesleki rollerini yeniden tanımlamalarını ve yeni becerilere odaklanmalarını gerektirebilir.

Yapay zekâ kullanımıyla ilgili olarak, algoritmaların güvenilirliği ve kararların sorumluluğu önemlidir. Yapay zekâ sistemlerinin hatalı veya yanlış sonuçlar üretmesi durumunda, bu durumun sorumluluğu kimin taşıdığı belirsizlik yaratabilir. Bu, hukuki sorumluluğun belirlenmesi ve etik ilkelerin gözetilmesi açısından dikkate alınması gereken bir konudur.

Yapay zekâ kullanımıyla birlikte, hukuki etik sorunlar ortaya çıkabilir. Örneğin, yapay zekâ algoritmalarının ayrımcılık yapması veya insan haklarına aykırı sonuçlar üretmesi durumunda, etik sorunlar ortaya çıkabilir. Bu sorunların çözülmesi ve yapay zekâ sistemlerinin etik kurallara uygun şekilde kullanılması önemlidir.

Yapay zekâ teknolojileri, büyük miktarda veriye dayanır ve bu verilerin güvenliği ve gizliliği önemlidir. Avukatların müvekkillerine ait hassas bilgileri koruma sorumluluğu vardır. Yapay zekâ sistemlerinin kullanımıyla birlikte, veri güvenliği ve gizliliği konularında daha fazla dikkat ve önlem alınması gerekmektedir.

Yapay zekâ sistemleriyle çalışan avukatlar için, insan-makine etkileşimi önemli bir konudur. Avukatlar, yapay zekâ sistemlerinin çıktılarını anlamalı, doğrulamalı ve gerekirse düzeltme yapmalıdır. İnsanların yapay zekâ sistemleriyle etkileşim kurabilme yeteneklerinin geliştirilmesi ve güven duymaları önemlidir.

Bu endişelerin ele alınması, yapay zekâ teknolojilerinin avukatlık mesleğinde etkin ve sorumlu bir şekilde kullanılmasını sağlar. Yapay zekâ, avukatların çalışma verimliliğini artırırken, aynı zamanda hukuki hizmetlerin kalitesini iyileştirebilir. İş yükünün azalması, avukatların daha fazla zaman ayırabileceği karmaşık hukuki sorunların çözümüne odaklanmalarını sağlar. Ayrıca, yapay zekâ kullanımıyla hukuk sistemi daha erişilebilir hale gelebilir, çünkü daha hızlı ve daha uygun maliyetli hukuki hizmetler sunulabilir.

Yapay zekâ, avukatların daha verimli ve etkili bir şekilde çalışmalarına yardımcı olabilir. Ancak bu teknolojinin kullanımı, avukatların mesleki rollerini yeniden tanımlamalarını gerektirebilir. Avukatlar, yapay zekâ teknolojilerini doğru bir şekilde kullanmayı öğrenmeli, bu teknolojiyi mesleki gelişimlerinin bir parçası olarak benimsemeli ve müvekkillerine en iyi hizmeti sunmak için yapay zekâ ile iş birliği yapmalıdır.

Sonuç olarak, yapay zekâ teknolojileri avukatların çalışma şeklini değiştirebilir ve birçok avantaj sunabilir. Ancak, bu teknolojinin etik, hukuki ve sosyal sorunları da göz önünde bulundurulmalıdır. Yapay zekâ ile avukatlık alanındaki etkileşim, daha dikkatli bir şekilde yönetilmeli ve mevcut hukuki standartlara ve etik ilkelerin gözetilmesine önem verilmelidir. Bu şekilde, yapay zekâ kullanımı avukatların mesleki performansını artırabilir ve hukuk sistemi üzerinde olumlu bir etki yaratabilir.

SONUÇ

Yapay zekânın gelişimi, gelecekte birçok fırsat ve zorlukları beraberinde getirecektir. Yapay zekâ teknolojilerinin daha yaygın kullanımı, iş gücü dinamiklerini etkileyebilir ve bazı işlerin otomatikleştirilmesine yol açabilir. Bu da işsizlik endişelerini ve gelir eşitsizliğini artırabilir. Ayrıca, yapay zekânın doğru kararlar vermek yerine yanlış sonuçlara veya ön yargılı davranışlara yol açabilme potansiyeli de vardır.

Yapay zekânın kullanımıyla ilgili etik sorunlar da ortaya çıkmaktadır. Örneğin, özel hayatın gizliliği, veri güvenliği, algoritma yanlılığı ve özerk silah sistemleri gibi konular tartışmalıdır ve düzenlenmesi gerekmektedir.

Yapay zekâ, insanlığın geleceği üzerinde büyük bir etkiye sahip olacak devrim niteliğinde bir teknolojidir. Sağlık, ulaşım, finans, eğitim, sanayi gibi birçok sektörde büyük fırsatlar sunarken, aynı zamanda işsizlik, eşitsizlik ve etik sorunları da beraberinde getirebilir. Yapay zekânın gelişimi, dikkatli bir şekilde yönetilmeli ve etik prensiplere dayalı bir yaklaşımla ilerlemelidir. Bu alanda, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, yapay zekânın kullanımında etik standartların belirlenmesi üzerine çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Ülkemizde de yapay zekânın geniş bir yelpazede, özellikle de hukuk alanında kullanımına ilişkin mevzuatın oluşturulması için hızla adımlar atılmalıdır.

KAYNAKÇA

Abudureyimu, Y., & Ogurlu, Y. (2021). Yapay Zekâ Uygulamalarının Kişisel Verilerin Korumasına Dair Doğurabileceği Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(41), 765-782. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.863505>

Akkurt, S. S. (2019). Yapay Zekânın Otonom Davranışlarından Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 13, 39-59.

Bellman, R. (1978). *An Introduction to Artificial Intelligence: Can Computers Think?* Boyd & Fraser Publishing Company.

Calo, R. (2014). Robotics and the New Cyberlaw. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2402972>

Charniak, E., & McDermott, D. (1985). *Introduction to Artificial Intelligence*. Addison-Wesley.

Dülger, M. V. (2021). Günümüz Yapay Zekâ Teknolojisi ve 'Robot Yargıç/Avukat' Gerçeği (Artificial Intelligence Technology Today and the Reality of 'Robot Judge/Lawyer'). *hplusdergi*, 4-9. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3792182>

Ferguson, A. G. (2012). Predictive Policing and Reasonable Suspicion. *62 Emory Law Journal*, 62(259), 259-325.

Güneş Peschke, S., & Peschke, L. (2022). Artificial Intelligence And The New Challenges For Eu Legislation. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*. <https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.1104344>

Haugeland, J. (1985). *Artificial Intelligence: The Very Idea*. MIT Press.

- İçer, Z., & Buluz, B. (2019). Yapay Zekânın Ceza Muhakemesindeki Rolü ve Geleceği. 9. *Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali* .
- Kara Kılıçarslan, S. (2019). Yapay Zekânın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 2, 363-389. <https://doi.org/https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.599224>
- Kurdoğlu, B., & Ata, Ç. D. (2021). Veri Ekonomisi ve Rekabet Hukuku. *Bilişim Hukuku Dergisi*, 3(2), 266-337. <https://doi.org/10.55009/bilismhukukudergisi.1013073>
- Kurzweil, R. (1990). *The Age of Intelligent Machines*.
- LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *Nature*, 521(7553), 436-444. <https://doi.org/10.1038/nature14539>
- Nilsson, N. J. (1998). *Artificial Intelligence: A New Synthesis* (1st Edition). Morgan Kaufmann.
- Poole, D., Mackworth, A., & Goebel, R. (1998). *Computational intelligence: A logical approach*. Oxford University Press.
- Rich, E., & Knight, K. (1991). *Artificial Intelligence* (Second edition). McGraw-Hill.
- Surden, H. (2014). Machine Learning and Law. *Washington Law Review*, 89(1), 87-115.
- Winston, P. H. (1992). *Artificial Intelligence* (Third edition). Addison-Wesley.
- Yılmaz, O. G. (2021). Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı - Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek mi? *Adalet Dergisi*, 66, 379-415.
- Zeytin, Z., & Gençay, E. (2019). Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması. *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 39-70.
- Zhang, C., & Lu, Y. (2021). Study on artificial intelligence: The state of the art and future prospects. *Journal of Industrial Information Integration*, 23, 100224. <https://doi.org/10.1016/j.jii.2021.100224>